СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XL. Ч. 301. Джерзи Сіті, Н. Дж., вівторок, 27 грудня 1932.

VOL. XL. No. 301. Jersey City, N. J., Tuesday, December 27, 1932. THREE CENTS.

РЕКЕТІРСТВО В ЮНІЯХ

НЮ ЙОРК. — З доходжень, які поведено супроти бизнесових аґентів вейтерської юнії ч. 1, виходить, що вони побирали від юнійних робітників від 100 до 300 долярів за приділювання робіт. Зложено кілька заприсяжених зізнань, які стверджують, що хоч робітники оплатили свою роботу, то дуже часто тратили її по кількох тижнях.

Все те виходить на яву у звязку зі стріляниною безробітного Ґлеста, котрий зранив двох юнійних бизнесових аґентів за те, що вже два роки ждав на роботу, а тепер вони вимагали від нього за роботу хабаря.

ГУВЕР ВІДЛОЖИВ СПРАВУ ДОВГІВ.

ВАШИНҐТОН. — Хоч з Франції доносять, що новий французький премієр числиться з тим, що президент Гувер розпічне наради в справі ревізії довгів, Гувер рішився не торкати більше тої справи, а відступити її Рузвелтови.

ВИЇХАВ ЛОВИТИ РИБУ.

САВАНА. — Президент Гувер і місіс Гувер святкують Різдво на кораблі, виrріваючися на теплім сонці й ловлючи рибу.

В той спосіб відпочиває президент по останній виборчій кампанії й по тих клопотах, які злучені з тим, що приходиться йому незабаром покидати Білий Дім.

СПОМОГЛИ БЕЗРОБІТНИХ.

НЮ ЙОРК. — Ріжні добродійні товариства роздали з нагоди Різдва безробітним родинам 185 тон поживи.

Банкирі зложили на допомогу безробітним $590,000.

ПРОПАЛО „РІЗДВЯНЕ ПИВО".

ВАШИНҐТОН. — Мокрі тішилися передчасно, коли були певні, що ліпше пиво перейде в конґресі ще перед Різдвом. Сенат заявився 48 голосами проти 23 за те, щоби з тою справою не дуже спішитись. І вона прийде на дневний порядок десь по святах та викличе довшу дебату. Але назагал можна надіятися, що 3.2-процентове пиво перейде і в сенаті.

ВЖЕ Й САМІ ДІВЧАТА ГРАБУЮТЬ.

НЮ ЙОРК. — До склепу під ч. 2684 на Бродвею впали вечером, біля 6 години, дві узброєнні в револьвери молоді дівчини, придержали дві дівчини, що були заняті в склепі, забрали з каси $64 і зникли.

Досі не занотовано ще в поліційній нюйорській хроніці випадку нападу, виконаного самими жінками.

ХВАЛЯТЬ НІМЕЧЧИНУ.

ВАШИНҐТОН. — Вернувся з Женеви Нормен Дейвис, американський делеґат на конференцію світового роззброєння. Він обговорював з Гувером міжнароднє положення та заявив, що Німеччина зробила велике діло, що згодилася далі брати участь в конференції роззброєння. Інакше було би неможливо думати про якінебудь дальші міжнародні конференції щодо полагодження економічних світових справ.

БОМБАРДУЮТЬ МІСТО.

ЛЯ ПАЗ (Болівія). — Болівійські літаки збомбардували параґвайське місто Багай Неґра, вбивши притім кілька осіб з населення міста і багато поранивши.

В околиці Чако, задля якої ведеться війна між Болівією і Параґваєм, наступило на час Різдва перемиря й то доперва на інтервенцію папи римського.

„КРИВІ КАЧКИ" В КЛОПОТІ.

ВАШИНҐТОН. — Як скінчиться теперішня сесія конґресу, багато послів і сенаторів опиняться без заняття. Це „криві качки", або ті, що перепали при останніх виборах. Многі з них служили в конґресі десятками літ і тепер позбавлені звязків з бизнесовим світом чи з тим фахом, у якім колись працювали. Крім них сотки осіб будуть позбавлені джабів через зміну адміністрації. Демократи заберуть місця републиканців. Кажуть, що це є теж серіозна проблема, що з тими людьми робити.

Але є багато таких, як секретар стейту Стимсон чи інші, що мають великі маєтки. Для тих це питання не існує.

ЗГОРІЛО 200,000 БУШЛІВ ЗБІЖА.

ШІКАҐО. — Згорів збіжевий елевейтор враз з 200,000 бушлями збіжа.

Ратунок допоміг стільки, що не допустив огню до сусідного елевейтора, в якім було 1,000,000 бушлів збіжа.

15-ЛІТНЯ ДІВЧИНА ВБИЛА БАТЬКА.

НЮПОРТ НЮС (Вірджінія). — Френсис Лесітер, літ 15, учениця гай скул, пострілила свого батька смертельно й він помер у дорозі до шпиталю. Свій учинок вона виправдувала тим, що батько завжди її бив та знущався над матірю.

УКРАЇНСЬКИЙ КОНЦЕРТ НА РАДІО В ФИЛАДЕЛФІЇ.

Дня 27 грутня гратиме українські пісні на радіо український скрипак, проф. П. Дубас, від години 2.45 до 3 пополудні зі стації W.D.E.L.

Разом з ним гратиме на чельо п. Фрейн.

Дня 30 грудня буде концерт, влаштований заходами Укр. Амер. Музичного Клюбу, під проводом проф. Дубаса, і хору при українській прав. церкві св. Петра і Павла, під проводом о. Костюка.

Співатимуть українські коляди, а то від 9.30 до 10 години вечером, зі стації W.D.E.L.

ПЕРСЬКИЙ ШАХ ПРОДАЄ СВІЙ ПРЕСТОЛ.

В Лондоні (Анґлія) стало відомо, що перський шах рішив продати свій престол, зроблений на подобу пави й виложений тисячами ріжного дорогоцінного каміння. Престол зроблений зі щирого золота. Знавці оцінюють його на 19,500,000 долярів вартости. Придбані з продажі гроші шах хоче передати перському державному банкови на державний фонд.

БІЛА РАСА ВИМИРАЄ.

Француський письменник Віянс подає в журналі „Ля Круа" низку цифер, котрі виказують, яким поспішним темпом вимирає людство. Число річних уродин (на 1000 мешканців) зменшилося від року 1900 до 1929 в Німеччині на 57 проц., в Анґлії на 56, в Росії на 43, у Швеції на 42, у Франції на 24, Еспанії на 31, Ірляндії на 20 проц. З того видко, що Франція, яка спершу була на першому місці щодо вимирання населення, тепер осталась позаду Великої Британії та Німеччини.

ТОЛСТОЙ БУВ ЕПІЛЕПТИКОМ.

Московський психіятр А. М. Євлахов доказує у спеціяльній студії, що Толстой був епілептиком. Епілептиком, як відомо, був також Достоєвський.

БАНДИТИЗМ У КРАЮ.

На дорозі коло Стоянова кілька узброєних людей напали на віз Герша Гоніґа, гандляря з Бориславич, пов. Горохів. Коли Гоніґ переїздив попід ліс, затримали його бандити окликом: „руки вгору!" і зажадали грошей. Гоніґ відозвався: „чого хочете?"; а тоді один із напасників стрілив до нього з кріса, кладучи його трупом. Інші бандити здерли з нього одяг, забрали 150 зол., і втікли до ліса. Візник перевіз убитого до Дружкополя і повідомив поліцію.

УЧИТЕЛЬКА БЄ ДІТИ ЗА МОЛИТВУ.

В Підгороддї (коло Галича) місцева учителька, Галушкевичева, силує діти молитися по польськи. Непослушні діти бє. Діти мовчать уперто і молитися не хочуть.

КОРОЛІВСЬКІ ЗАБАВКИ ДЛЯ БІДНИХ ДІТЕЙ.

Еспанський уряд видав розпорядок, на основі якого всі забавки, які знайдено в бувшому королівському дворі у Мадриді, будуть розділені між бідних дітей еспанської столиці.

ГРОШЕВІ ЗЛОВЖИВАННЯ ВИЩОГО ДЕРЖАВНОГО УРЯДОВЦЯ.

У Варшаві арештували вищого урядовця Державного Спіртового Монополю, Клопотовського. За ті гроші він вибудував собі минулого року віллю вартости 35 тисяч золотих. Кажуть, що Клопотовський признався до дефравдації 7,000 зол. Коротко — Клопотовський має тепер чималий клопіт.

ВИМАГАЮТЬ ДВОМОВНИХ ВИВІСОК.

Над крамницею кооперативи „Поступ" у Липині Горішній висіла гарна вивіска в українській мові. Не подобалося це командантови постерунку. Сказав дати ще й польську вивіску. Та кооператива не хотіла такої реклями — бо свої кооперативу знають і купують. Та ще й за готівку. А чужий, коли і вступить, то хіба купить електричну ліхтарку, тай то на кредит. Пригадай йому, що він винен, а він погнівався. І вже є непорозуміння: хоч відвідує кооперативу, але вже не купує... Тому Степан Ляхоцький не послухав команданта й польської вивіски не зробив. Але староство покарало. Та на розправі перед окружним судом у Бережанах д-р В. Бемко показав судови вивіску кооперативи, яку, казав Ляхоцькому принести. І суд переконався, що хоч вивіска українська, але відповідає вимогам закону. Не погодився з думкою команданта постерунку й рішення староства скасував.

ЖЕРТВИ СОНЯШНИХ ПРОМІНІВ.

На останнім засіданні „Берлінського товариства патольоґічної анатомії і порівняльної патольоґії" лікар Р. Ресслє здавав звіт про два випадки смерти внаслідок кровотечі в мізку і мізковій опоні. А саме кровотеча в мізковій опоні наступила у молодого чоловіка, що виrрівався довго до сонця, а відтак скупався. У воді він зараз пішов на дно. Його витягнули звідти ще живого, одначе кілька годин пізніше він закінчив життя. Причиною смерти були кровотечі мізкової опони наслідком спеки. Другий випадок трапився у горішньому Енгадіні, себто над горішнім Інном, у південно-східній Швайцарії, після 8-денного ходження з ненакритою головою. Сильне альпейське сонце викликало дуже тяжкі кровотечі, переважно в білій субстанції мізку. Ці оба випадки нехай будуть осторогою для всіх, що добре поінформовані про вартість світла, повітря і сонця для здоровля, необережно переборщують.

ХОЧУТЬ ВОСКРЕСИТИ ЛАТИНСЬКУ МОВУ.

За почином диктатора Мусолінія повстала в Італії ґрупа вчених, що хоче привернути до життя давню латинську мову. Це був би додаток до змагань диктатора привернути Італії давню римську славу. Звісно, що латинської мови вживали вчені люди в середніх віках, поки не взяла верх народня мова кожного народу. Тепер Мусоліні хоче зробити латинську мову знову загальною мовою вчених людей на цілому світі, та біда в тім, що навіть і латинську мову не всі однаково вимовляють і прийдуть ті самі трудноші, що й з есперантом.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ПРОПАҐАНДА В ЛІТЕРАТУРІ.

Большевицький письменник Леонов написав повість п. н. „Скутаревскій". Героєм тієї повісти є знаменитий учений, який у повісти навертається на большевицьку віру. Зпочатку він з деяким недовірям іде на послуги новому режімови, але з часом, під впливом „тріюмфів соціялістичного будівництва", стає горячим приклонником совітського державного ладу.

В РУМУНІЇ ГИНУТЬ ХОРІ БЕЗ ЛІКАРЕНЬ.

Цього літа замкнули в Румунії 100 шпиталів. Є лікарі, директори, інспектори, а нема ліжок, білизни, ані ліків для хорих. Міністерство народнього здоровля має буджет на 921 міліонів левів. З того для хорих лише 40 міліонів левів.

ЧЕХИ ЗНЕВАЖАЮТЬ УКРАЇНСЬКУ МОТУ.

Дня 4. листопада ц. р. при надаванню грошевого листа на ужгородській головній почті, адресованім кирилицею, розкричався урядник на надавця листа словами: „всюди пхаються з тою ґатланіною". Пізніше на заміт другого урядовця, що не повинен так казати, сказав дальше: „вона (гатланіна) належить до кухні, а не до уряду".

10 ПІДКАРПАТСЬКИХ ДЕРЕВЛЯНИХ ЦЕРКОВ НА ПРОДАЖ.

Як відомо, за старанням міністерства освіти вже 7 деревляних церков закуплено до Чех, інакше булиб їх розібрали. Недавно зголосились дальші ґромади, що хочуть продати свої старі деревляні старинні церкви і побудувати нові. Деякі з них мають велику мистецьку вартість.

ЗНОВУ ЗАБУЛИ ЗА НАШ ГИМН.

Коли в державний празник підтягли стяг перед ґуберніяльним урядом на площі Жатковича в Ужгороді, військова орхестра заграла тільки чеський і словацький ґимн. За підкарпатський „забули". Тесаме сталося, коли знімали прапор вдолину. І то перед урядом ґубернатора Бескида! Такеамо забула наш гимн і військова орхестра на військовому цвинтарі при кінці Берченської вулиці.

СВАВОЛЯ „СТШЕЛЬЦУВ".

Село Петликівці Старі, бучацького повіту, напів польське. Як звичайно, є в ньому „Стшелец". Зприводу цього „Стшельца", зглядно його членів, яким вільно безкарно ходити з крісами по селі, люди жиють у вічній трівозі. Останній подвиг „Стшельцув" то постріленя парубка Стефана Знака, яке наступило в таких обставинах: Знак з трома товаришами йшов складати тютюн до Якима Юристи. По дорозі коло хати Юристи напали його 25 стшельців. Командант зловив Знака за руки і сказав „стшеляй", а тоді Вішневський стрілив до Знака. В грізному стані відвезено Знака до Станиславова до шпиталя. Також побили вони Антона Курмила та Михайла Рибака. Крім цього розганяли весілля та забави, улаштовані Українцями, так, що громадяни ходили з цього приводу на скаргу до староства.

БОЛЬШЕВИКИ ВЖЕ НЕ ДУМАЮТЬ ПРО ДРУГУ ПЯТИЛІТКУ

ПЕРША ПЯТИЛІТКА ЗАЛИШИЛАСЬ НЕДОКІНЧЕНОЮ. ПОТРІБНО ЩЕ РІК, ЩОБ ЯКОСЬ ЗВЕСТИ КІНЦІ З КІНЦЯМИ.

МОСКВА (СССР). — Звертає на себе увагу те, що большевицька преса, партія та офіційні особи раптом перестали говорити про другу пятилітку, яку вони так широко й гучно реклямували останні два роки. На 10 січня скликується засідання пленуму Всеросійського Виконавчого Комітету, але в його програму не включено справи другої пятилітки. Останніми часами партійні лідери та представники російської влади старано виминають усякі розмови про другу пятилітку й мало згадують про першу пятилітку, яку обіцювали скінчити за чотири роки.

Большевики тепер побачили, що перша пятилітка не закінчена й ще багато треба працювати, щоб звести якось кінці докупи. Брак харчів та взагалі продуктів сільського господарства, а також недостача сирівців для фабрикатів, брак промислових фаховців та кваліфікованого робітництва привели до того, що радянська влада тепер мусить шукати виходу з тяжкого стану, в який попало населення та в якому опинилися всі пляни влади, звязані з першою пятиліткою. Большевики хочуть у 1933 році розбудувати хліборобство та наладнати фабрично-заводську промисловість, яка бодай у деякій мірі задовольняла би біжучі потреби населення.

ФРАНЦІЯ ХОЧЕ СКОРШИХ НАРАД У СПРАВІ МІЖНАРОДНІХ ДОВГІВ.

ПАРИЖ (Франція). — Премієр-міністер Бонкур повідомив амбасадора Злучених Держав, Еджа, що Франція хоче приспішити переговори зі Злученими Державами в справі невиплачення нею на час 19,000,000 долярів її рати міжнародних боргів, що припадала на 15 грудня. Едж відповів премієрови Франції, що він не може вести ніяких переговорів у тій справі, але повідомить про це Вашинґтон.

Створилася цікава ситуація, коли Франція хоче найскорше розвязати той стан, який склався після недотримання нею своїх зобовязань. Тепер вона хоче нібито якнайскроще розвязати справу чергової сплати свого боргу Америці, але Америка вже не поспішає.

ТЯЖКЕ СТАНОВИЩЕ УГОРЩИНИ.

БУДАПЕШТ (Угорщина).—Комісар фінансових справ від Ліґи Націй, Тейлор, у свому звіті до Ліґи стверджує неімовірно тяжке становище фінансів Угорщини, яка переживає щораз більшу крізу зі своїм експортом. Не зважаючи на всі старання уряду й драстичне скорочення державних витрат, дефіцит у державнім буджеті біжучого року досягає 20 міліонів долярів.

ПОЛІЦІЙНИЙ РЕЖІМ У ЮГОСЛАВІЇ ТРЕБА ЗМІНИТИ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Кілька визначніших анґлійських політиків на чолі з лордом Ноелем Бакстоном, які повернулися з Югославії, де вони студіювали її політичне й економічне становище, заявили що для забезпечення порядку й спокою на Балканах потрібна якнайскорша зміна конституції Югославії. Тепер в Югославії панує поліційно-терористичний режім, який приводить до масового вбивства політичних лідерів, до заворушень, до ріжних екстремістичних виступів опозиціонерів і т. п.

Ці політики кажуть, що Анґлія, Франція, Чехословаччина та інші держави, котрі жиють в приязні з Югославією, повинні порадити їй, щоби вона якнайскорше змінила свій поліційний режім на режім конституційний. Це лежить в інтересі не лише Югославії, але й цілої Европи.

СОРОКГОДИННИЙ ТИЖДЕНЬ ПРАЦІ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Комісар праці, д-р Ґереке, заявив на радіо, що в програму боротьби уряду з безробіттям входить впровадження в Німеччині обовязкового сорокгодинного тижня праці. Крім того все робітництво має отримувати юнійну платню за свою працю.

Не зважаючи на всі старання уряду й промисловців, безробіття в Німеччині заєдно зростає, бо зовнішня торговля щораз більше падає.

ПРОГИБІЦІЯ ПОШИРЮВАЛА ПИЯТИКУ.

ГЕЛЬСІНҐФОРС (Фінляндія). — Впадає в очі, що цього року на передодні Різдва населення Фінляндії купує дуже мало алькогольних напитків. За дванацять років істнування прогибіції населення в тих часах витрачувало величезні суми на лікери й старалося нелеґально набути їх у великій скількости. Тепер, коли торговля лікерами стала вільною, помітно впав інтерес населення до горячих напитків.

Отже в Фінляндії все більше переконуються, що прогибіція була сильним фактором у поширенню пиятики.

"SVOBODA" (LIBERTY),
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

РОЗМЕЖОВАНІ — ШИБЕНИЦЕЮ

„Хай шибениці не розмежовують Польщі від України", заявив один з українських адвокатів, котрі боронили перед польським судом молодих українських революціонерів, яких навіть самі Поляки, як подає американський кореспондент „Ди Ню Йорк Таймс", назвали в телєграмі до польського президента „дійсними українськими патріотами".

У відповідь на те польський суд засудив трох молодих героїв на кару смерти через повішення. Одного з них уласкавлено, а два інші вже повисли.

Коли неможливо навіть холоднокровному читачеви читати спокійно те, що передає американський кореспондент про цей новий польський злочин, то щож тоді мусіло діятися в серцях і умах тих, що прислухувалися тій розправі, що бачили живими очима геройську поставу молодих українських борців, що чули на власні вуха їхні слова перед польським судом, що на запит, чи жалують поповненого — у змислі польського карного закона злочину, відповіли, що жалують тільки одного: що не зможуть довше служити для добра „Неньки України". Це останнє не було пустою фразою, киненою на вічу, зборах чи деінде, а словами, які рішають про те, чи дотична особа буде жити, чи ні; чи рахує на помилування польським президентом, чи радше готова згинути, а не просити нічого в ката свого народу.

Пише американський кореспондент, що ціла „Польща схвильована", що отся розправа і засуд зрушили національні почування українських мас, та що всі суджені поводилися на суді надзвичайно достойно й відважно.

Так пише чужинець, який тільки реферує, не подаючи крім новинки ніяких коментарів про отсей польський злочин, доконаний над українським народом. Але та новинка говорить уже сама за себе. Вона найкраще змальовує чужинцям траґічне положення українських земель, які насильно прилучено до Польщі.

А для нас ота новина, хоч яка вона болюча й траґічна, є тільки одним дальшим звеном у тім довгім ланцюху терпінь, які треба пережити, і боротьби, яку треба звести з окупантами українських земель. Це є тільки один доказ більше, що Польща, в такім стані, в якім вона є тепер, не змінилася ні на йоту від історичної Польщі, яка завжди реаґувала на українські визвольні змагання: шибеницею. Так було за козацьких чи гайдамацьких часів, так є і тепер. Тому не диво, що під Польщею зростає число тих українських борців, котрі вважають терор і революцію доцільним засобом до нашого визволення зпід Польщі.

УКРАЇНЦІ В АМЕРИЦІ!

Почерез польську цензуру, якою оточилася польська держава, перекрадається до нас вістка, що ця держава, яка звикла себе називати найбільше християнською державою в світі, виставила дві шибениці, щоби на них повісити по комедії доразного суду двох молодих українських революціонерів.

Шибениці пімсти ставить ця найбільше християнська держава в передодні великого річного свята Різдва Того, що прийшов на землю голосити людям добру волю і любов до других людей.

І ці шибениці ставить християнська Польща в передодні Христового Різдва на неповинні жертви своєї власної державної системи. Знає це й польська поліція, що арештувала ці жертви, що не для особистої й приватної наживи йшли молоді люди на діло, за яке їх посилають на шибеницю. Польський суд, що засудив їх на смерть, виразно чув, що вони це робили з ідейних мотивів, з глибокої любови до рідного народа. І знає це польський президент, котрий не хотів помилувати засуджених, що властивою виною підсудних є любов до України.

І знає це й польський уряд і польський народ і знає це нині майже ввесь світ, що вчинок, за який польський уряд по катівськи посилає молодих людей на шибеницю, не є відорваний випадок, а один факт в цілій масі подій, котрі почалися ще від часу, як польський уряд кинувся на український народ, коли український народ проголосив своє право бути паном на своїй землі. Навіть американська книжка „THE CAULDRON BOILS" представляє життя Українців під Польщею як життя в катівні. Терористичний рух, що зродився серед української молоді під Польщею, це безпосередний наслідок повного обезправнення та звірського катування українського народа польським урядом і народом. Це чуттєвий відрух молодих людей, які захопились ідеями праці для свого народа, ідеями, які голосили самі таки кати українського народа в приміненню до себе, а яким Польща робить цю роботу неможливою переслідуванням усякої культурної, економічної й політичної творчости.

Розумні чужі політики вже давно радять Польщі покласти конець терористичним течіям серед українського народа через усунення всіх перешкод до свобідного розвою українського народа. Та Польща задумала добитися спокою в краю масовими арештами, катуваннями політичних вязнів жандармами й поліцією, а ще далі доразними судами й смертними присудами, шибеницями.

Польща думає цими способами страхіття примусити наш народ відступити від природного бажання кождого народа розвивати свою питоменність. Катуванням думає Польща відстрашити наш нарід від протестів перед світом проти польського катування. Шибеницями думає вона відстрашити від революційних висловів тих молодих людей, які хочуть мирно працювати для рідного народа, а бачать усі дороги до цеї праці заперті польськими утисками й заборонами.

Не добившися своєї цілі перекупством, не заставивши українського народа відступити від свого стремління до всесторонного розвою шиканами, Польща взялася добитись своєї цілі пацифікацією, масовими побоями активних елементів українського народа. Не досягнувши цілі й цими способами, Польща далі добирає ще жорстокіших способів.

Та й ці способи будуть мати такі самі наслідки. Український народ не вступився перед пацифікацією, не вступиться він і перед шибеницями. Українська праця в українських установах не перерветься через польські переслідування. Кров жертв не здержить інших іти їх слідами, але, як це доказує досвід у всіх народів, інших потягне на дорогу геройзму й мучеництва.

І тому литися буде українська кров у Галичині, на Волині і Поліссю під Польщею, поки ті землі не визволяться. І так довго не буде спокою в Европі, поки розчетвертована Україна не згорне всі свої землі й усі свої поневолені діти під прапор Незалежної Української Держави.

В отсей важкий момент, коли на поневоленій землі нашій виростають усе нові герої-борці, коли цілий світ глядить з подивом і співчуттям на „спацифіковані" українські жертви, чи на тих, що далі пануть на польських шибеницях, ми, американські Українці, скріпім свої сили духом і посвятою наших нових героїв і запротестуймо проти Польщі в першу чергу збільшеною допомогою Рідному Краєви.

Польща числить на те, що шибеницями здержить українськи нарід від дальших визвольних змагань. Вона числить на те, що Українці в Америці, особливо тепер, у часі безробіття і нужди, впадуть на дусі, знеохотяться і не будуть піддержувати Рідного Краю.

Та саме тепер наближається добра нагода дати Польщі на те належну відповідь. Зближається Різдво Христове, себто час, коли американські Українці складають найбільші жертви для своїх Братів у Рідним Краю.

Даймо отже тепер відповідь Польщі не тільки словом і протестом, але й дійсною допомогою поневоленій рідній землі. Зложім для неї в часі цьогорічного Різдва, в часі найбільшої нашої нужди, таку велику жертву, якої ми не складали в часах, коли нам краще поводилося.

Бо такої жертви надіється від нас отой молодий український Герой, котрий, як подає американський кореспондент, відповів польським суддям перед виголошенням засуду смерти, що жалує тільки за одним: що не зможе вже більше продовжати праці над визволенням українського народу.

Його вже нема. Але ми осталися. І хай буде це великим для нас щастям, що можемо допомогти продовженню праці героїв. Бо їх діла не загинуть, якщо наші серця відчують їхню посвяту і їхню безмежну любов до нас. Вони загинули, щоби ми жили. Тому:

ДО ДАЛЬШИХ ЖЕРТВ І ДАЛЬШОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ.

За „Обєднання Українських Організацій в Америці":

Омелян Ревюк, предс.;
Д-р Лука Мишуга, секр.

ПІСЛЯ ПАКТІВ ПРО НЕНАПАД.

Д. О.

Франція підписала договір про ненапад з Радянським Союзом і одночасово Польща ратифікувала (затвердила) свій договір з Москвою, підписаний ще 25 липня 1932 року. Як і в липні, так і в листопаді й грудні польська й московська преса розписується на тему: „де згода в семействі, де мир і тишина". Ще в Москві пишуть трохи обережніше, бо всеж якось **„центрови світової революції" ніби не лицює цілуватися з польськими фашистами,** і Москва, як та баба Палажка, кривиться перед чаркою горівки: і хочеться випити, але треба, щоб вийшло, що „спасибі, люди присилували". З Парижа пан Ерріо гукає Москві й Варшаві, як писар з „По ревізії" — „цілуйтеся, чортові сороки", то вже треба якось слухати людей... Зате варшавські ґазети просто захоплюються від радощів і захоплення, аж передають куті меду.

„Ґазета Польска", головний орґан партії Пілсудського, пише про те, що між Варшавою та Москвою є „атмосфера обопільного довіря, яке поглиблюється". „Обидві держави прагнуть на основі того мира (в Ризі) **жити в добрій сусідській згоді,** бо ця згода є **однаково в інтересі Польщі, як і Радянського Союза".**

Протягом останнього півроку відбулися великі зміни в політиних відносинах в Европі. Франція завзялася відірвати Радянський Союз від спілки з Німеччиною, а це головно тому, що Німці вимагають для своєї держави рівноправности щодо збросння. Франція йде так далеко назустріч Москві, що навіть не згадує про передвоєнні й воєнного часу довги царської Росії, які большевики відмовилися платити Французам. Також большевицькій владі дуже вигідно завязати приятельські відносини з такою багатою країною, як Франція. **„Пятирічка"** уже залишена недокінченою. В Німеччині грошей — дасть біг, зате у Франції від золота скрині ламаються. Так большевицька Москва міняє Німеччину на Францію. **Сталіновий уряд відмоввився в пакті про ненапад від комуністичної пропаґанди у Франції та в її кольоніях,** а від Франції зате вимагає, щоб Французи не піддержували у себе російської білої еміґрації. Відомо, що російська еміґрація у Франції творить „державу в державі": має свої школи, свою військову орґанізацію, свою військову академію і таке інше. Російських старшин монархістів начисляють на еміґрації до 50,000 душ, а більшість з них перебуває у Франції.

В Німеччині дивляться на пакти між Москвою, Францією та Польщею дуже заздрим оком. Особливо турбує Німців активність комуністичного Інтернаціоналу в Німеччині саме тепер, коли Москва відмовилася від комуністичної пропаґанди на французьких територіях. Видно, в Москві не одною мірою міряють Німеччину та Францію. Проти нерівного трактування Москвою Німеччини та інших західно-европейських держав гостро протестує „Германія", щоденник німецької католицької партії в Берліні. „Германія" з 2. грудня зазначує, що комуністична Москва не дозволяє собі показувати „світову революцію" ні в Італії, ні в Анґлії, ані у Франції. Але в Німеччині московські комуністи почувають себе майже так, як дома. „Ґерманія" наводить постанову комуністичного Інтернаціоналу в Москві з 11. жовтня 1932 р. В цій постанові просто сказано, що „німецька комуністична партія має звернути особливу увагу на **збудження широких політичних страйків".** „Германія" перекладає всю відповідальність за діяльність німецьких комуністів на Москву. І має рацію. Бож справді ось такі заяви читаємо в „Правді" (Москва) з 2. листопада 1932 року:

„Під проводом Сталіна, як голови революційних мас **цілого світа,** переходимо в другу фазу революції".

Це проголосив український „землячок" Дмитро Мануїльський, що грає тепер визначну ролю в Комінтерні:

Не відомо, чи довго буде терпіти Німеччина вибрики комуністичних аґентів. У всякім разі Німеччина й супроти Комінтерну може домагатися для себе **рівноправности** з іншими державами.

Якщо для Франції пакт про ненапад має значіння головно **протинімецького** ходу на політичній шахівниці, то **для Польщі пакт з Москвою має ще інтерес проти український: вона хоче закріплення на віки вічні Ризького кордону, що розірвав Україну надвоє.** Було немало на Західній Україні таких, що сподівалися „соборности", хочби й без самостійности, під владою московських комуністів. Були і є такі між еміґрантами з Великої України, які вірять у Польщу, що вона „визволить" Наддніпрянську Україну з московської неволі й допоможе Українцям створити свою незалежну державу над Дніпром. І те й друге це — фантастичні мрії. Москва й Варшава **однаково заінтересовані в тому, щоб не було ніякої України.**

Вже в добу Руїни в 17 столітті пережила Україна ці ілюзії, але, на жаль, історія людей не вчить. Ось як писали ще року 1670-го полковники гетьмана-самостійника Петра Дорошенка до мешканців лівобережного міста Лубень, яке хотіло бути під московською владою:

„Не треба нам нікому покладатися на те, що чужосторонні народи наших ласих до урядів людей задовольняють військовим старшинством та обіцянками великих милостей: все те тайні хитрощі на наш народ. Я тут тільки те даю вам розміркувати: для добра нашого, чи бажаючи нам руїни, Москва сіяла й сіє між нашим народом і військом запорозьким таке підущання, **щоб одні других різали?** А на наше просте міркування ми думалиб так: нехай цар московський і король польський, як монархи християнські, будуть собі здорові, **а вам і нам між собою на що ріжнитися?** Особливож, коли вони, будучи монархами, договорюються між собою про мир своїх держав, то й нам належить не розділятись, але однодушно всім дбати про забезпечення своїх вільностей і про заспокоєння своєї батьківщини України. І для цього маємо доброго й щирого провідника, пана гетьмана Петра Дорошенка, який не про інше що думає, як тільки про те, **щоб Україна ніколи не була роздвоена, не була розрізнена".** (Акты Южной и Западной Россіи, том IX, стор. 181).

З далекої минувшини лунає цей голос наших предків. Чи почують його ті, що ще й досі сіють отруту по обох боках ризького кордону не на те, щоб Україна була вільна й обеднана, а тільки на те, щоб Москва та Варшава й надалі спокійно панували над нашим народом?

В. Пужак.

ВОРОГИ.

(Оповідання).

(2)

— Ти се називаєш бідою? Троха більше клопотів будеш мати, се правда. Та від того до біди ще дуже далеко.

Сень знов зачав крутити папіроску, бо знов не знав, що сказати. Мокрот не питав, бо мав час і знав, що Сень зайде до кінця, хоч би мав ще раз розпочати „з кінця". Сень викурив другу папіроску і знов сказав:

— У мене біда... Велика біда... Нещастя.

— Яке нещастя? — спитав Мокрот. — Може котра корова наїлася конюшини і здуло її? Як сам не знаєш, що робити, заклич сусіда...

— На мою біду сусід не поможе. У нього нема того, що мені треба.

— Як ти не кажеш, яке те нещастя, то я тобі не поможу.

— Як мені не поможете, то змарнується, згине ціле господарство!

Сказавши се, Сень знов став крутити папіроску... вже трету. Тепер Мокрот зацікавився, бо не знав, що таке могло би зруйнувати господарство такого Костича. Тепер старий вже сам спитав перший:

— Скажиж бо, яка у тебе біда. Як буду знати, то може щось вигадаю проти тої біди.

— Як би я не знав, що ви вигадаєте щось, то був би до вас не прийшов.

Сень замовк і зачав крутити четверту папіроску. Закурив, випускав дим і мовчав.

— Ну! Не скажеш, яка то твоя біда? Хіба щось таке, що соромишся сказати мені... Вчора була неділя. В неділю бувають музики. На музиках буває, що парубки забагато випють. Як забагато випють, то буває, що побються, або зроблять щось інше таке, за що жандарми сковують і відставляють до міста за крати... Може ти таке що змайстрував і хочеш, щоби я тобі дав раду, як викрутитися від біди?

— Я по музиках не ходив і не ходжу. Моя біда в тім, що не лиш тато, але й моя мама вже не годні господарити. Вже застарі.

— Ти може хочеш спитати мене, що тобі з твоїми батьками зробити? Хочеш спитати, чи дати їм ласкавий хліб, чи може прогнати з хати?

— Я не такий, як інші. Моїм батькам буде у мене так добре, як вам у вашої доньки і у вашого зятя. Очевидно лише тоді, коли ціле моє господарство не змарнується.

— Чогож, до дідька, має змарнуватися твоє господарство?! — спокійний досі старець аж крикнув, ударяючи пястуком об своє коліно.

— Бо не лиш мій тато, але й моя мама вже не годні господарити... Ви хіба знаєте...

Сень кинув на землю недопалену папіроску, плюнув на неї, придоптав ногою і зачав наново:

— Ви хіба самі знаєте, що в кождім господарстві мусять бути зроблені двоякі роботи. Як не зробиться хочби щось троха з одних робіт, або як занедбається хочби щось троха з других робіт, то калікує ціле господарство. Воно так, як коли в годиннику хочби лише один зубчик одного колісцятка не робить своєї служби.

Сень замовк і з кишені добув пушку, щоби скрутити пяту папіроску.

— Від старої мами ти чейже не можеш жадати, щоби гарувала як молода здорова дівка. Твоя мама свою роботу вже відробила. Крайна пора, щоби хтось, хто з її кількадесятьлітньої роботи користає, тепер на неї робив.

— Колиж бо я не баба! — Сень крикнув неначе в крайній розпуці. — Я не баба. В господарстві одні роботи робить господар, другі роботи робить господиня. Як одно або друге своєї роботи не зробить так, як треба, то по якімсь часі чорт возьме господарство. У мене так буде, бо у мене є лиш господар. Господині нема, бо я ще парубок.

— Ти не знаєш, як твому господарству дати господиню? Оженися!

— Я сам знаю, що мені треба оженитися, хоч би й нині. І то не штука оженитися. Таку штуку я втну, як...

— Як що? Чому, не договориш?

— Як ви скажете мені... Ну... я тому до вас прийшов. Порадьте мені... Дівок в нашім селі чимало, та я не знаю, котра гідна...

— Себто ти хочеш, щоби я тебе висватав?

— Нехай буде, що й так. Може знаєте яку, що була би для мене добра... Для мене і для моїх батьків. Бо я не хочу, щоби моя жінка збиткувалася над моїм татом.

— Чиж я знаю, які дівки тобі до вподоби? Чорні чи білявки, високі чи малі, стрункі чи грубі, тихі чи пискаті? Всякі є дівки. Всяка є добра, тільки як для кого. Одна буде добра тоді, як муж її бе. Друга добра тоді, як бе мужа... пяницю і розтратника.

— Я не хочу такої, що мене била би, ані такої, яку я мусів би бити. Дайте мені яку трету.

— Щоби ти на мене нарікав, як я тобі дам таку, що була доброю, поки не віддалася, та як стала ґаздинею, попсувалась? Не все можна вгадати, що вилізе з дівки, як вона стане господинею.

— Всеж таки ви виберете ліпшу як я, бо ви маєте досвід і читаєте в людській душі. Я ще не чув, щоби на жінку нарікав котрийсь, вами вже висватаний.

— Може вже маєш яку на приміті, тільки ще не знаєш, чи вона буде добра для тебе. А може не знаєш, чи вона схоче тебе; чи її батько дасть доньку тобі?

— Не маю жадної на приміті! — Сень відповів так сердито, що Мокрот здивований витріщив на нього очи.

— То може тільки ось так яка впала тобі в око?

— В око не впала мені жадна, бо я до сеї пори про дівки й не думав, за ними не озирався.

— Хоч ти за дівками не озирався, то таки бачив кожду в нашім селі і з кождою балакав. Подумай. Може нагадаєш собі яку, що тобі була би саме до смаку. Я знов подумаю, чи вона була би добра для тебе... Бо кажу тобі, не для кождого кожда добра.

— Кожду, яку мені скажете взяти, я возьму.

— Возьмеш кожду?

— Возьму. Возьму з заплющеними очима кожду, лиш одну ні.

— Лиш одну ні? Котру?

— Теклю Залужну! — скрикнув Сень, паленіючи від вуха до вуха.

(Далі буде).

— Що це? Вам умер хтось, що ви носите жалобу на рукаві?

— Ні, я випалив собі циґаром дірку на рукаві.

— Мамо, треба татка збудити!

— Чому?

— Бо за двайтцьхвилин четверта і татко мусить іти на загальні збори.

— Е, лиши! Абож то не все одно, де тато спить?

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

CHRISTMAS.

Christmas is traditionally a day of gladness and good cheer. It is a day when we forget the controversies of political life and affairs and the humdrum of our everyday individual lives. Our thoughts take color from the gayety of the decorations and from the brightness of lights. We are energized by the bustle and hurry of holiday crowds. We are thinking of gifts and by giving them to others we experience the pleasures and feelings of unselfishness. And so we have learned to look forward eagerly as well as anxiously to this holiday season as a time when we enjoy the simple pleasures of friendliness and generosity.

What about this comming Christmas — will it hold true for this one also? This question has been asked by many people. The people of America and the world are passing through a distressing ordeal — the depression. Ten million are without work. Millions are without the necessities of life. Will these people be happy at Christmas and will there be Christmas cheer under these circumstances? In most cases the joys of Christmas will be no doubt denied.

There is no use to talk about generosity and good cheer to those who are facing hunger and utter anxiety. This must not be forgotten by those who are in better circumstances. For, as we all know, when a person is hungry, cold, poorly clothed and sick at heart he does not want to hear about the joys of Christmas. He wants food, clothes and shelter.

There is an unescapable obligation upon each of us to bring about social conditions which will provide a greater measure of security for us all. To ignore this is to make a mockery of any Christian pretention. There are millions who are well above the hunger line and who have not been worried about material possessions which are not at all essential to happiness. But they will have the opportunity of enjoying the pleasures of unselfish association with their friends. There is time yet for them to enjoy the finest of Christian virtues. They still are in a position to distill from the holiday season the most valuable and precious contribution it has to offer. They may give themselves to reflection concerning the true principles of happiness. They may learn something about the philosophy of Him in whose name they celebrate the Chistmas festival. They may also learn the meaning of the teaching which places spiritual above material possessions in the scale of human values and happiness.

Mary Kusy.

—o—

НАРОДНЯ СПРАВА Й БИЗНЕС.

Коли глянемо поверховно, то побачимо, що народня справа і бизнес це дві осібні ділянки. Однак, коли приглянемося глибше, то побачимо, що бизнес і народня справа дуже тісно звязані з собою, а навіть дуже часто бизнес є великою помічю для народньої справи. Хай буде примір від Жидів, котрі помагають жидівській нації і всі разом, де би вони не були, піддержують взаїмно жидівську справу. Найбільшим чинником у тій справі є в них бизнес: жидівські бизнесмени найбільше піддержують народню жидівську справу.

Серед українських бизнесменів, на жаль, ще не вироблене це почуття обовязку до народньої справи. Майже більша частина українських бизнесменів не інтересується народньою справою, не піддержує української справи ні морально, ні матеріяльно, а то навіть ставиться до народньої справи ворожо, уважаючи свій бизнес особистою наживою свого черева і своєї кишені.

Живучи в Ню Йорку від довшого часу, знаю, що тут є сотки українських бизнесменів. Однак тих бизнесменів ніхто не бачить ні на листопадових святах, ні на інших сходинах. Не бачить ніхто їх жертвенности на народні справи. Не бачить ніхто, щоби вони інтересувались українськими справами. Не належать до українських організацій. Не читають українських часописів. Та всетаки їх піддержує в бизнесі українське громадянство.

Правдою є також, що в Ню Йорку є кілька українських бизнесменів, котрі помагають усякій народній справі морально й матеріяльно. Ці заслугують на те, щоби їх піддержало свідомо громадянство. Одним словом, треба кинути клич: Свій до свого! Треба перевести цей клич у діло. Початок у тій справі зроблено на зборах відділу 11 О.Д.В.У., дня 10. грудня 1932 р. Там було присутних кілька українських бизнесменів. Виязалася ширша дискусія. З одної сторони „Свій до свого", з другої сторони, щоби українські бизнесмени інтересувалися народньою справою, вступали до наших організацій і підпомагали морально й матеріяльно всякі добродійні й національні справи.

Вислід був такий, що збори ухвалили, щоби всі члени піддержували українських бизнесменів націоналістів. Збори також закликають всі національні товариства і всі політичні організації, як і священиків українських церков, щоби вони поширяли клич „Свій до свого" та щоб українське громадянство піддержувало тільки українських бизнесменів-націоналістів.

В тій справі відд. 11 О.Д.В.У. в Ню Йорку постановив скликати ще в свому часі одні збори і на цих зборах продовжувати тему, чому українські бизнесмени мають інтересуватися більше народньою українською справою, та чому громадянство має піддержувати українських бизнесменів.

Уряд 11 від. О.Д.В.У.

Розрада.

— Я чув, що вашу крамницю сьогодні в ночі обікрали злодії. Чи велика шкода була?

— Не дуже. Гірше булоб, колиб вони були закралися день тому. Саме вчора я обнизив ціни до половини.

ОРГАНІЗАЦІЙНА ПЕРЕПИСКА

ГОЛОСИ ВІДДІЛІВ У СПРАВІ РЕФОРМИ, НАДІСЛАНІ З ВІДГОЛОСОВАНИМИ БАЛЬОТАМИ, Й УВАГИ ГОЛОВНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ.

Відділ 325. У Брукліні, Н. Й., присилаючи відголосований „за" реформу бальот, доносить, що один член здержувався від голосовання і чекав на дискусію, однак решта присутних членів передтим з реформою так вспіли познакомитися, що дискусія показалася злишньою. Другий член, що хотів дискусію відкрити, діставши потрібні пояснення, заявився з іншими членами „за" реформу. Ті члени, котрі мусіли покинути збори перед голосуванням, складали заяву, що годяться на те, що більшість членів ухвалить, кажучи: що добре для вас, голосуючих, це буде добре і для нас.

Замітка: Це вже таке правило демократичне, що неприсутні, або ті, котрі здержуються від голосування, „згори" годяться з тим, що ухвалить більшість голосуючих членів, без огляду на те, як та більшість випаде — „за" чи „проти". Не лиш поодинокі члени, але й цілі відділи, які до 30 днів від одержання резолюції з головної канцелярії її не відголосують „за" або „проти", мусять бути зачислені як неголосуючі і погодитися з тим, як відголосує більшість відділів голосуючих. Реченець одержання резолюції до відголосування зачинається від того часу, коли резолюція повинна була бути зібраним на мітінгу членам предложена, а не від тоді, коли була з головної канцелярії вислана або секретареви відділу доручена. Значиться, резолюція була вислана в листопаді і того самого місяця повинна була бути членам предложена, та не пізніше як до 30 днів, себто не пізніше, як на слідуючім мітінгу (в грудні) членами відголосована. Ті відділи, що дістали бальот у листопаді, але вже по своїм реґулярнім листопадовім мітінгу, могли мати резолюцію предложену членам аж на мітінгу в грудні і повинні її відголосувати не пізніше як 30 днів, то є на слідуючім реґулярнім мітінгу в січні 1933 р. В першій половині січня 1933 р. вже всім відділам 30-дневний реченець скінчиться і спізнені бальоти не будуть могли вважатися леґальними тай будуть з іншими в органі проголошені. Відділи, котрі за порадою пана Питляра не голосують ні „за" ні „проти", не мусять трудитися та звертати невідголосовані бальоти. Кінцевий звіт і без цього покаже де, хто і як голосував.

Відділ 29. у Гановер, Па. — Секретар, присилаючи відголосований „проти" бальот, каже: „Відділ з обуренням стрінув Вашу резолюцію" та питається, чому екзекутива не відкрила дискусії на сторінках нашого органу, і чому не зачекала з реформою до конвенції.

Замітка: Про реформу дискутується вже півтора року. Дискутувалося вже стільки, що не лише свої члени все, що треба, знали; але й члени інших організацій вже знають, що їх чекає. Одна організація вже й перевела голосування і реформу ухвалила без власної дискусії, а тільки покликуючи на те, що в інших організаціях і в У. Н. Союзі в справі реформи робиться. Полемізувати з паном Питлярем, чи члена У. Н. Союза дати можливість через позичку вдержатися в обезпеченню і всю організацію зміцнити, чи завалити Союз, а гроші членів обернути на большевицьку пропаганду, або на саму революцію, шкода було місця в нашім органі. Що Ви про реформу не знаєте того, що знає решта членів, нема дивоти, бо й Ваш головний радний не знає, чи вона добра, чи зла, і в Вашім органі прилюдно до того признається. А коли так, то як же з Вами можна вести дискусію? Щоби дискусію вести, треба справу розуміти.

Бачучи, як члени голосують, Ви припускаєте, що вони голосують без застанови і без дискусії з іншими членами, з родиною, з ріжними асекураційними аґентами, роблячи ріжні порівнання нового пляну обезпечення з таким же обезпеченням в інших організаціях і асекураційних компаніях, маючи до того півтора року часу. А Вам ще більше дискусії треба? Якої? І на що? Кому ще Ваша дискусія може бути потрібна? Та чому Вам аж тепер дискусії забаглось, коли Ви бачите, що чесні і льояльні члени без Вас не лише справу передискутували, але й відголосували? Боїтеся, що після того вже й на конвенції Ваша дискусія не буде мати місця? Не бійтеся, бо коли на тій конвенції буде Ваш лідер з Вами і Вам подібними, то без дискусії не обійдеться. Хіба, що й ту справу члени ще перед конвенцією самі передискутують та ухвалять, щоби їх делеґати без дискусії з Вашою „братією" раз на все скінчили. Бачите, У. Н. Союз є заснований націоналістами. Ця організація 39 років вдержалася національною, і треба „з глуздів злізти", щоби припускати, щоб „кучка" московських чи інтернаціональних яничарів, закравшися до організації під претекстом асекурації, могли цей усталений демократично-національний характер організації змінити на большевицьку диктатуру. Конвенція є одиноким місцем, де вони можуть „своїх сил" пробувати. Вони вже нераз пробували, і на цю конвенцію приготовляються. Та все, що вони годні осягнути, то хіба те, що могли би забрати конвенції дорогий час, а навіть увесь час, який повинен бути ужитий для нарад над добром членів і організації. Вони годні змарнувати кошт і час конвенції. Вони могли би створити тиждень „пекла" льояльним урядникам і делеґатам на місце корисних нарад. Але 39-літнього національного напряму організації і її гуманного призначення вони змінити не в силі!

Інкорпороване Українське Запомогове Товариство „Буковина" в Ню Йорку, в якім то товаристві залишилася ще „рештка" членів відділу 14. У. Н. Союза, яке на 150 членів має всього 50 Союзовців, доносить, що воно є проти перенесення конвенції з Дітройту до Шікаґо, та що домагається і обстоює, щоби конвенція У. Н. Союза відбулася там, „де назначив останній зізд в Детройт". Підписані урядники просять це помістити в „Свободі".

Замітка: На якій підставі інкорпороване запомогове товариство „Буковина" хоче диктувати інкорпорованому запомоговому товариству „Український Народний Союз", де він має відбувати свою конвенцію? Що це за „останній зізд" в Дітройт, що таке назначив?

Панове Товариші! Коли Ви „зіздом" звете конвенцію У. Н. Союза, тому, що минулої конвенції Вам вдалося „зіхатись" і вибрати одного радного, та коли Ви ще й тепер заслонюєтеся горсткою членів У. Н. Союза, котрі залишились у Вашім Товаристві, й котрих Ви заедно переслікували за їх національні переконання, та коли Ви слідуючу конвенцію У. Н. Союза вважаєте нічим більше, тільки своїм „зіздом", на який збирається „зіхатися" на це, щоби „переїхатися" за гроші організації по всьому, що в тій національній інституції українському серцю дороге, — то приймить до відома, що члени У. Н. Союза з тим „останнім зіздом в Детройт" не мають нічого спільного. А на конвенцію У. Н. Союза допущені будуть лише делеґати відділів У. Н. Союза, а не якісь післанці інших інкорпорованих запомогових товариств, бо це статутом заборонене. Дарма, що Ви заслоняєтеся горсткою членів У. Н. Союза, які ще держаться Вас тому, що Ви загарбали їх місцеву касу, або що знайшлиб між ними такого Союзовця, котрий згодився би бути Вашим післанцем. Такий відділ, у якім дві третини членів не є членами У. Н. Союза, а лиш одна третя часть членів є Союзовцями, і то половина з них лише „фарбованими", тай всі разом становлять самостійне запомогове товариство інкорпороване, не може вважатися відділом У. Н. Союза і не може мати свого післанця на конвенції У. Н. Союза, бо статут У. Н. Союза це виразно забороняє.

(Дальше буде)

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Звідомлення Злучених А. У. Організацій міста Филаделфії.

1. Участь у світовій виставі в Шікаґо.

На зборах Злучених Організацій дня 16. грудня с. р. вибрано окремий виставовий комітет в складі пп. С. Рутецького, І. Савчина та М. Дубаса, який має занятися переведенням збірки на цілі української вистави в Шікаґо. Цьому комітетови передано прислані з Шікаґо посвідки до збірок і до нього треба звертатися у всіх справах, звязаних з виставою.

Згідно з ухвалою останніх зборів жіночі організації уладили виставу народнього мистецтва в Филаделфії, під управою делеґатки краєвих кооператив, інж. С. Чижович, щоби дати змогу нашому громадянству пізнати красу наших народних виробів.

2. Відчит п. Р. Смита та реферат про край пані Чижович.

В неділю, дня 18 грудня, бувший британський посол Р. Смит подав нашій громаді свої враження з подорожі по радянській і Західній Україні. Як безсторонний обсерватор, зібрав він дуже багато цікавого матеріялу по обидвох боках Збруча. Зокрема сказав він, що зприводу большевицької політики на Україні і збирання потрібного податку з наших селян грозить уже в недалекій будучнині голодова смерть міліонам населення України. Оправдуючи до певної міри брак одноцільного проводу в краю місцевими, прямо жахливими відносинами, він заявив, що нема ніякого оправдання для іміґрації, яка живе в Америці, на вільній землі. На цілій іміґрації — на його думку, лежить обовязок не димітися на справу визволення України через галицькі, буковинські, подільські, чи які інші окуляри, але з загально-українського становища, на якому всі українські групи повинні знайти спільну мову.

Ніхто не може сьогодня сказати, що станеться в Европі за рік, два, чи десять, або як буде виглядати карта Европи в тому часі. До цих змін, які можуть прийти кожної хвилі, Україна мусить готовитися як слід. Колиб вони прийшли вже тепер, то серед цеї загальної нашої суматохи і дрібничкових непорозумінь доля лишилаб нас мабуть так як в 1919 р. Одинокий вихід він бачить в злуці народних сил і то без всяких довгих проволок.

Пані Чижович перейшла в свому рефераті історію розвою наших кооператив та зазначила, як відбилася на них світова війна, повоенні хуртовини, пацифікація, а вреші загальна світова кріза. Всеж таки наші кооперативи вийшли побідно і готовляться тепер до виступу на міжнародній арені, на світовій виставі в Шікаґо. Референтка закінчила свій повний змісту реферат закликом до організовання помочі для нашої участи в світовій виставі.

3. Резолюції та лист президента-електа.

По вислуханню обидвох рефератів управа злучених організацій поставила резолюцію, в якій стверджується, що висилка протестних письм до чужих народів все останеться без успіху, доки ми самі не будемо добре зорганізовані. Коли в Филаделфії і інших містах Америки, Канади і старого краю є міліони Українців і сотки організацій, які сплять ще і нині сном блаженних, то замісць висилати нові протести і тим збутися вини, — збори рішили ще раз візвати наші організації вислати своїх делеґатів на загальні збори Злучених Організацій міста Филаделфії і околиці, які відбудуться в першу неділю в лютім, щоби там приступити до спільної праці.

Відчитано також лист, який наспів до Злучених Організацій від президента-електа Ф. Д. Рузвелта.

Вдалий виступ хору О. Кошиця під управою проф. Г. Павловського та жвавий виступ танцюристів під проводом учителя Смука закінчив першу частину зборів.

4. Принятя в честь гостя Р. Смита.

Після відчиту присутні гості оглянули виставу та любувалися красою наших народних виробів. Після цього знова перейшли на велику галю, де тов. Амер. Укр. Горожанок власними силами приготовило український обід для поверх сто гостей, між якими були представники організацій, хору ім. О. Кошиця, танцюристі та члени молодечого клюбу. Всі вони витали нагого гостя, котрій в свой щирій промові висловив побажання, щоби в мідої побут між Українцями приніс хоч трохи зближення в загально народних справах. Всі присутні склали гучну подяку управі і всім членицям тов. Горожанок не тільки за вложену працю в підготовці цього приняття, але за їх щиру народню працю на кождому полі.

5. Хор при Українській Музичній Школі.

Управа Злучених Організацій ще раз звертається з проханням до всіх громадян вступати в члени хору, який зорганізовано при Музичній Школі під управою нашого співака, проф. Г. Павловського.

6. Загальні збори.

Управа Злучених Організацій звертається з зазивом до всіх національних товариств м. Филаделфії вибрати на своїх зборах двох уповновважених заступників на загальні збори, які відбудуться в першу неділю, лютім 1933 р.

Управа Злучених А. У. Організацій м. Филаделфії.

—o—

НЮАРК, Н. ДЖ.

Українська вистава.

Українці в Нюарку мали нагоду оглядати на виставі дня 4-го і 5-го грудня образи нашого молодого артиста Паньчака і ручні гуцульські вироби нашого різбаря Якібюка. Вистава була уряджена в Січовій сали. Навколо салі були виставлені ріжного роду образи. Найбільше краєвидів. Декі заслугують на більшу увагу, як образ Спасителя в виді пастиря, Шевченка в його найпопулярнішім строю з кримкою на голові й футрі, образ панни Ню Джерзи і т. д. З краєвидів найгарніші були млин над ставом; поляна, де між рідкими деревами пасеться корова. День ясний і білі хмарки на небозводі пригадують чудовий день на Україні.

На переді салі були виставлені на столах річи гуцульського мистецтва. Старинні пороховниці, дзьобенка, новомодні жіночі намиста, фартушки, пера, хрести, свічники, рамці до зеркал і образів, годинники, вишивані сорочки й т. д.

Вистава була хоч не багата, але вдатна. Щоби публика не нудилась, час до часу виступали наші молоді аматори, а гром. Якібюк розповів коротко історію гуцульського мистецтва.

Панна Кузів з Лонг Айленд відограла скрипкові соля, з великим чуттям і артизмом. Панна Ґела з Джерзи Сіти гарно відспівала пару українських пісень. Публика викликала її кілька разів на сцену. Голос панни Ґели є багато уліпшений за останній рік. Це є знак, що панна Ґела дбала про розвій свого голосу. Більше праці, практики й охоти принесуть більші успіхи молодій співачці.

На сцену виступав також співак і артист-комік Василенко, який усіх добре тішив.

При цій нагоді я хочу сказати пару слів до всіх наших артистів. Успіх приходить лише по тяжкій праці. Всю свою енергію треба спрямувати в одному напрямку своєї артистичної творчости та йти вперед, не дивлячись на ніякі перешкоди. Лише вперта праця дає перемогу.

При цій нагоді не зашкодить сказати пару слів і до нашої публики. Наш нарід має великі скарби й вірних синів, що стараються піднести нас все вище й вище. Ми мусимо оцінити добру волю й охоту тих, котрі люблять свій нарід. Ми мусимо йти рука в руку з ними, коли дійсно хочемо здобути собі рівність і незалежність між народами світа.

Т. Рудий.

Вершок розсіяности.

Поцілували в руку носія, а дати доляра жінці, яка тебе провожає.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ.

Протестаційне віче.

У неділю, дня 6 листопада б. р., заходом 17-го відділу О.Д.В.У. і Українського Американського Горожанського Клюбу відбулося в нас протестаційне віче проти тихої ляцької пацифікації та наглих судів і арештовань. Віче відкрив гром. А. Сидор, пояснюючи його суть та причину його скликання. Гром. А. Сидор згадав, що ще два роки не минуло, як ми на тій салі мали протестаційне віче проти Польщі. Сьогодня голос розпуки наших братів знову кличе нас до протесту. Хай наш протест розлетиться по всьому світі, хай світ знає ляцьку культуру. Потім предсідатель запросив присутних віддати через повстання з місць пошану жертвам ляцьких знущань.

Відтак предсідатель покликав бесідника, п. Тараса Заходника з Менвил, Р. Ай., який в англійській мові виголосив свою бесіду. Бесідник розповів, як Західня Українська Република стала вільною по світовій війні, потім як аліянти з американським президентом Вилсоном віддали її на поталу Польщі. Польща, випрошуючи собі Східню Галичину, обіцяла дати Українцям повну автономію, але ця обіцянка осталася лише на папері і Польща тепер старається знищити все зорганізоване українське життя на тих українських землях, які вона загарбала. Згадав бесіднк зокрема про польську кольонізацію українських земель, про арешти й катування вязнів, про наглі суди й т. д., й закликав до протесту перед цілим світом та Америкою проти ляцького походу.

Потім гром. Іван Мохнацький відчитав резолюції, які ухвалено вислати до Ліґи Націй, Вашинґтону й до Анґлії. Далі гром. Мохнацький представив Українцям Американця, Т. Ф. Ґріна, демократичного кандидата на ґубернатора стейту, якого пізніше вибрано на цей уряд. П. Т. Ґрін сказав коротке слово до зібраних.

Від головної управи ОДВУ говорив гром. Микола Новак. Бесідник у довшій промові змалював жахливе становище на західніх землях України, де Польща всіми способами переслідує український нарід. П. М. Новак змалював ту боротьбу яка ведеться на українських землях під Польщею, й змалював ролю одинокої української революційної організації УВО. Нарешті закликав американських Українців обеднатись та активніше пособляти своїм братам на рідних землях в їх революційній боротьбі.

По бесіді п. М. Новака була переведена збірка на УВО, яка принесла $35.15; з відзначок прийшло $5.32; разом $40.38. Розходу було $22.75. $17.28 вислано на призначену ціль до рідного краю через Центральну Управу ОДВУ в Ню Йорку. Жертвували: І. Ворона $1.50; по $1: А. Сидор, О. Рекрут, Г. Лучка, Я. Семчук, Л. Москалик, М. Семеґин, А. Кондрат, Т. Заходник, В. Сподарик, С. Саська, Г. Болюх, М. Свідер, Г. Бэйко, Г. Притула, В. Бурак, М. Шаран, М. Витязь, І. Крук, І. Витязь; Г. Дулеба 75 цнт.; по 50 цнт.: Т. Заходник, О. Андрець, П. Накопінський, С. Мохнацька, Г. Кічак, Р. Ружила, С. Риндсюк, Ю. Ходоровський, А. Белян, М. Мимчак, М. Ляниця, І. Мамчак, М. Бирадлівна, Ю. Ходоровська, В. Федорович, А. Мельник, К. Рекрут, К. Лех, А. Сидор, М. Фурман; Н. Н. 40 цнт.; Г. Москалюк 30 цнт.; по 25 цнт.: І. Свідер, В. Свідер, М. Москалик, К. Болюх, А. Витязь, М. Москалюк, М. Борис, А. Панасюк, Д. Лободяк, Д. Дулеба, А. Москалюк, М. Ляниня, А. Горбальчук 20 цнт.

Віче закінчилось гимном „Ще не вмерла Україна" і „Не пора".

Секретарі віча.

—o—

ВУНСАКЕТ, Р. И.

Засновано Відділ Союза Українок.

Українське жіноцтво вже давніше зорганізоване в Сестрицтві Н. З. Б. Матері при Українській Православній Церкві, котре гарно розвивається й є діяльним на церковному й на народньому полі. Та не всі жінки стоять в Сестрицтві, а лише мала частина. Велика більшість українського жіноцтва не є зорганізована. Тому й зродилася між членицями добра гадка, щоби заснувати другий гурток жіночий, освітньо-народній, котрий мав би стати відділом Союза Українок в Америці.

Зорганізуванням занялася п. Розалія Вецал. Вона переписалася з головною управою СУА, а, отримавши від управи інформації та вказівки, дня 5. листопада скликала організаційні збори. Присутних жінок було чотирнацять. Предсідателькою тих зборів була п. Марія Кінаш, а секретаркою п. Розалія Вецал. Референтом був о. В. Каськів, котрий представив присутнім великі завдання й користи для народу певної нації від зорганізованого жіноцтва.

Після реферату слідував впис члениць, відтак ухвалено назву: „Союз Українок ім. Ольги Кобилянської в Вунсакет, Р. Ай." Слідуюча ухвала була, щоб приступити як відділ до СУА. До уряду вибрані: Параскевія Піжинська — предс., Розалія Борис — з. предс., Марія Колісник — касієрка, Татіянка Гук — заст., Розалія Вецал — секр., Антонина Яцишин — заст. До ревізійної комісії вибрані: Розалія Косюк, Марія Корніцька й Марія Копернюк. Ухвалено, що збори будуть відбуватися в третю неділю по першім кождого місяця в церковній галі, в год. 7 вечером.

Перші збори СУА ім. О. Кобилянської відбулися дня 20 листопада. На тих зборах вписалося в члениці досить поважне число українських жінок. Запрошений був на збори наш священик, який виголосив гарний реферат на тему: „Жінка як мати, як учителька, як керманич родини". Після реферату пороблені слідуючі ухвали: вислати до головної управи СУА прохання про приняття й членську вкладку. На прохання уряду й члениць та після згоди о. В. А. Каськова вибрано його почесним головою. Відтак ухвалено урядити „Андріївські вечерниці" на зразок старокраєвих, які так гарно відбувалися й мабуть відбуваються на Західній Україні. Збори закінчено народнім гимном „Ще не вмерла Україна!"

Сестри Українки з Вунсакет! Хто з вас ще не стоїть у гуртку українського жіноцтва, прийдіть на збори та впишіться до Союза Українок. Станьте членицею не тільки самі, але і свою донечку впишіть до Союза Українок. Годі нам жити так одинцем. Навчаймось жити суспільно, для добра свого народу.

А. С. К., члениця.

АЛЬБАНСЬКА КАЗКА.

Один Албанець виїхав зі своєї неврожайної землі до Царгороду, де хотів доробитися багацтва. По двацятьох літах йому це вдалося. Вертав кораблем до батьківщини. Дорогою кілька разів витягав великий шкіряний мішочок із золотими, переглядав їх і тішився ними. Коли приближувався до Албанії, він знову витягнув мішочок, щоб налюбуватися грішми, і в тій хвилині злетіла з корабельного машту мала малпочка, вихопила з його рук торбинку і втікла знову на гору. Там відкрила мішочок і взялася переглядати гроші. Вийняла перший золотий, оглянула його і кинула в море. Другий по оглядинах вложила до торбинки, третій знову кинула в море і так продовжувала, що із всіх золотих залишилася мала частина. Албанець у той час нарікав, благав помочі — та даремно. Але капітан його потішав:

„Того, що тобі належиться, не втратиш"! І дійсно, малпочка зійшла з останком грошей униз і повернула їх Албанцеви.

Капітан питавея:

— Яким чином ти дійшов до цих грошей?

— В Царгороді продавав молоко.

— Бачиш, гроші за молоко моя малпочка тобі повернула, а гроші за воду віддала морю. Як ти їх заробив, так їх позбувся.

Переклав

Михайло Вірлинський.

ТАРЗАН МОЖНОВЛАДЕЦЬ ДЖУНҐЛІВ.

34.

Блейкови здавалося, що не буде кінця довгому тунелеви, який усе звивався вужем, ідучи під гору. Блейк не бачив добре стін, бо смолоскип погано освітлював тунель, але він добре чув увесь час кінець гострої списи, яка притискала йому спину. Нарешті Блейк побачив далеко поперед себе й угорі сіре пасмо світла, яке з кождим кроком робилося ясніше. Отже вони наближалися до виходу з тунелю.

—o—

Скоро Блейк побачив себе на горбі, перед яким розстелялася долина на три сторони. Спокійна долина була залита яскравим сонцем, і здавалося, що й тут нема живої душі. Та увагу Блейка спинили величезні мури, що сіріли недалеко тунелю. Немов велика фортеця була збудована там. В тому напрямку провідник повів Блейка. Він, наближаючись до фортеці, побачив, що вона має величезну, з грубими ґратами, браму, яка була замкнена.

Коли вони наблизилися до брами, провідник Павло Боткін закричав: „Агов! відчиніть браму!" За хвилину заскрипіли ланцюхи й ґрати подалися вгору. У великий отвір брами ввійшов Блейк і його конвой. В глибині отвору брами Блейк побачив високого вояка, одягненого так, як одягалися лицарі в середніх віках в Анґлії. Під плащем без рукавів і з хрестом на грудях молодий воїн мав на собі сталеву ланцюшкову сорочку й штани.

—o—

Побачивши таку машкару, Американець голосно розсміявся. Йому здавалося, що він знайшовся на якійсь старовинній опері, чи пантоміні. „А це що за мара? Ніби з могили вилізла!" — сміючися питався Блейк. „Ти, арештанте, памятай, що перед тобою стоїть шляхтич". Потім, звертаючись до свого начальника, Боткін промовив: „Ми думаємо, що це Сарацена ми спіймали в джунґлях". „Веди його до команди!" — скомандував офіцир.